

Sygn. akt III Ca 1748/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Andrzej Dyrda

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Aneta Puślecka

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa B. J. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

oraz z powództwa D. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 14 sierpnia 2014r., sygn. akt I C 161/13

- 1. sprostować część wstępną zaskarżonego wyroku w ten sposób, że przedmiotem rozpoznania były: sprawa z powództwa B. J. (1) przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę oraz sprawa z powództwa D. W. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę;**
- 2. oddala apelację;**
- 3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki B. J. (1) kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**
- 4. zasądza od pozwanej na rzecz powódki D. W. kwotę 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Ca 1748/14

UZASADNIENIE

Powódka B. J. (1) żądała zasądzenia na jej rzecz od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. odszkodowania w kwocie 20.000zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 40.000zł, odsetek ustawowych

od tych kwot oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdziła, że w dniu 15 02 2012r. w miejscowości H.-P. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego poniósł śmierć jej partner życiowy i ojciec jej dziecka M. W. (1). Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Powódka od wielu lat była bardzo silnie związana emocjonalnie ze zmarłym i jego śmierć była dla niej wielkim szokiem. Trauma spowodowana jego śmiercią spowodowała u niej stany lękowe i bezsenność oraz poczucie samotności. Przed śmiercią partnera mieszkali wspólnie i planowali zawarcie związku małżeńskiego. Był on głównym żywicielem rodziny i jej finansową podporą. Pozwana wypłaciła powódce tylko zadośćuczynienie

w kwocie 5.000zł, które nie kompensuje jej w pełni krzywdy spowodowanej śmiercią jej partnera.

W tym samym czasie przed Sądem Rejonowym w Rybniku zawisła sprawa z powództwa powódki D. W. przeciwko pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W., w której powódka żądała zasądzenia na jej rzecz od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. odszkodowania w kwocie 20.000zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 30.000zł, odsetek ustawowych od tych kwot oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie powódka twierdziła, że M. W. (1) był jej ojcem. Wskutek jego śmierci powódka utraciła stabilizację życiową, jego miłość rodzicielską

i pozbawiono jej jednego z rodziców. W następstwie tego znalazła się w znacznie gorszej sytuacji życiowej od tej w jakiej by się znajdowała, gdyby dorastała w pełnej rodzinie

i strata ojca będzie rzutować na całe jej dalsze życie. Pozwana wypłaciła powódce zadośćuczynienie i odszkodowanie w kwotach po 20.000zł, które nie są adekwatne

do doznanej przez nią szkody i krzywdy.

Sąd Rejonowy w Rybniku na rozprawie w dniu 4 07 2014r. zarządził połączenie sprawy z powództwa powódki D. W. przeciwko pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W.

ze sprawą z powództwa **powódka B. J. (1)** przeciwko temu zakładowi ubezpieczeń do ich wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia

Pozwana (...) Spółka Akcyjna

w W. wniosła o oddalenie obu powództw i zasądzenie na jej rzecz od powodów zwrotu kosztów procesu.

Przyznała, że co do zasady ponosi odpowiedzialność za skutki śmierci M. W. (1) w wypadku drogowym oraz zarzuciła, iż wypłacając powódkom zadośćuczynienie oraz powódce D. W. odszkodowanie, w pełni skompensowało ich krzywdę, małej powódce pogorszenia się jej sytuacji życiowej w następstwie śmierci jej ojca.

Sąd Rejonowy w Rybniku w wyroku z dnia 14 08 2014r. uwzględnił oba powództwa w całości i orzekł o kosztach procesu oraz o nieuiszczonych kosztach sądowych.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulacje art. 436

§ 3 i 4 k.c. Dokonał ich wykładni, a następnie po przeprowadzeniu analizy poczynionych ustaleń faktycznych w jej konkluzji uznał, że wypłacone powódce zadośćuczynienie oraz uiszczony powódce D. W. odszkodowanie

nie skompensowały w pełni ich krzywd spowodowanych śmiercią M. W. (2)-chowskiego oraz pogorszenia się sytuacji życiowej powódki D..

Ocecił, że w materiale sprawy należne powódką zadośćuczynienia i odszkodowania powinny wynosić w przypadku: powódki B. J. (1) odpowiednio: 45.000zł

i 20.000zł a powódki D. W. 50.000zł i 40.000zł. Odliczył od tych kwot wypłacone wcześniej powódką zadośćuczynienia i wypłacone powódce D. W. odszkodowanie i w zakresie różnicy pomiędzy tymi kwotami uznał ich roszczenia za niezaspokojone. Odpowiadały one wysokości dochodzących przez nich roszczeń w mniejszym procesie i dlatego uznał powództwa powódek za w pełni uzasadnione. O należnych powódką od pozwanej odsetkach za opóźnienie się pozwanej w spełnieniu zasądzonych świadczeń orzekł na podstawie art. 481 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 05 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.

z 2013, poz. 392), uznając, że należą się one powodom za okres po upływie 30 dni

od dnia zgłoszenia szkody, który upłynął przez wniesieniem przez nie pozwów.

O kosztach procesu orzekł stosując regulacje art. 98 § 1 k.p.c., a o nieuiszczonych kosztach sądowych w oparciu o regulacje art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych w związku z art. 98 § 1 k.c.

Orzeczenie zaskarżyła **pozwana (...) Spółki Akcyjnej w W.**, w części uwzględniającej powództwa powódek B. J. (1) i D. W. odpowiednio w kwotach 20.000zł

i 40.000zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz orzekającej o kosztach procesu

i nieuiszczonych kosztach sądowych

Wnosiła w apelacji o zmianę wyroku przez oddalenie powództw w zaskarżonej części, stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu pomiędzy stronami oraz zasądzenie na jej rzecz od powodów zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Zarzuciła, że przy ferowaniu orzeczenia naruszono prawo procesowe i materialne, regulacje:

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, że w wyniku śmierci M. W. (1) nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powódek, uzasadniające przyznanie im stosownego odszkodowania w rozumieniu art. 446 § 3 k.c., w żądanej przez nie wysokości;

- art. 446 § 4 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyznaniu powódce D. W. kwoty zadośćuczynienia w nadmiernie wygórowanej wysokości do doznanej krzywdy;

- art. 446 § 3 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że przyznane powódką stosowne odszkodowanie opisane w tym przepisie ma charakter alimentacyjny.

Powódki B. J. (1) i D. W. wniosły o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na ich rzecz od pozwanej zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Odwoławczy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powódek, przyjmując, że mają one źródło w reżimie odpowiedzialności deliktowej za szkodę

oraz w postanowieniach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej przez sprawcę wypadku drogowego z pozwaną.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia nie były kwestionowane w apelacji, mają podstawę w informacjach zawartych w przywołanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia źródłach dowodowych, których ocena jakkolwiek lakoniczna mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów.

W oparciu o informacje zawarte w zgromadzonym przez Sąd pierwszej instancji materiale dowodowym uzupełniono podstawę faktyczną orzeczenia ustalając dodatkowo, że powódki B. J. (1) i D. W. przez śmiercią M. W. (1) mieszkały w domu jego ojca oraz że narodziny D. W. było planowane (dowód zeznania świadka J. Ł.; k-109), a także,

że M. W. (1) urodził się w dniu (...) (dowód: odpis zupełny aktu urodzenia; k- 11, akt I C 221/13) oraz że wspólnie z B. J. (2) planowali oni zawrzeć związek małżeński (dowód: zeznania powódki B. J. (1); k- 136).

Z tych też względów Sąd odwoławczy z powyższą modyfikacją przyjął

za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Odpowiedzialność pozwanej za skutki przedmiotowego wypadku drogowego nie była przez pozwaną co do zasady kwestionowana.

Ma ona źródło w regulacji art. 415 k.c. w związku z art. 436 § 2 k.c. i w postanowieniach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej przez pozwaną ze sprawcą wypadku drogowego oraz w regulacji art. 822 § 4 k.c., uprawniającej powodów do dochodzenia roszczeń bezpośrednio od pozwanego zakładu ubezpieczeń.

Na zasadach ogólnych rodzi ona po stronie pozwanej z mocy regulacji art. 446

§ 3 i 4 k.c. obowiązek zapłaty powódką odszkodowania za znaczne pogorszenie się ich sytuacji życiowej i stosownego zadośćuczynienia za doznaną przez nich krzywdę

na skutek śmierci ich ojca i partnera życiowego.

Apelacja trafnie podnosi, że z uwagi na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia nie może być ono nadmierne do doznanej krzywdy, co oznacza, że przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego musi ono być utrzymane w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. orzec. S.N. z dnia 24 czerwca 1965r. I PR 203/65 - OSPiKA 1966r. poz. 92).

Wbrew zarzutom apelacji dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna tego zagadnienia - w odniesieniu do wysokości zaskarżonego zadośćuczynienia należnego powódce D. W. - jest prawidłowa, a Sąd odwoławczy ją podziela

i w całości przyjmuje za własną (orz. SN z dn. 26 04 1935r. C III 473/34, Zb U.

z 1935r. poz. 496).

Jakkolwiek powódka była w śmierci ojca kilkumiesięcznym niemowlęciem

i nie zdążyła nawiązać z nim więzi emocjonalnym, to nie przesądza to – jak chce tego apelacja – o wysokości należnego jej od pozwanej zadośćuczynienia.

Jego wysokość powinna bowiem uwzględniać całokształt jej krzywdy, zarówno tej, której powódka doznała na skutek śmierci ojca obecnie jak i tej którą dozna w przyszłości.

Jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy małaletnia przez nagłą śmierć ojca została pozbawiona możliwości nawiązania z nim więzi emocjonalnej, jego opieki i kontaktu

z nim a także jego uczestnictwa w jej procesie wychowawczym.

Brak tej więzi i kontaktu z ojcem oraz poczucie pólsieroctwa będzie jej towarzyszyło przez całe j życie, nie tylko w okresie dorastania ale również wtedy kiedy będzie już osobą dorosłą.

Dlatego ustalona przez Sąd Rejonowy globalna wysokość należnego jej

od pozwanej zadośćuczynienia w wysokości 50.000zł (odpowiada ona wartości średniej klasy samochodu) spełnia wskazane na wstępie kryteria i wbrew temu co zarzuca apelacja nie jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie do doznanej przez powódkę krzywdy psychicznej, wobec czego brak jest podstaw do jej skorygowania przez Sąd odwoławczy (OSN 9 07 1970r. III PRN 39/70, OSNCP 1971, Nr 3, poz. 53).

Słusznie natomiast apelacja zarzuca, że przy ustaleniu należnego powódką odszkodowania wadliwe uwzględniono ustalenia faktyczne związane z ciężącym

na M. W. (1) obowiązkiem alimentacji D. W.

oraz jego materialnie przyczyniania się przed śmiercią do utrzymania B. J. (1), gdyż te okoliczności mogą być rozpatrywane tylko w kontekście przewidzianego

w art. 446 § 2 k.c. prawa do renty.

Znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej członka rodziny zmarłego – o którym mowa jest w art. 446 § 3 k.c. - może między innymi przejawiać się w utracie wsparcia i pomocy w różnych sytuacjach życiowych, a zwłaszcza w utracie szansy na pomoc w przyszłości (por. wyrok SN z dnia 13 maja 1969 r., II CR 128/69, OSP 1970, z. 6, poz. 122).

Z uwagi niewymierność wynikającego z tego prawa roszczeń ich ściśle udowodnienie jest utrudnione a w zasadzie wręcz niemożliwe w rozumieniu art. 322 k.p.c., wobec czego ich wysokości sąd ustala według swej oceny, opartej na roz-ważeniu wszystkich okoliczności sprawy, a Sąd odwoławczy – przy odpowiednim zastosowaniu wskazanego powyżej poglądu Sądu Najwyższego - może skorygować ustaloną przez Sąd pierwszej instancji wysokość odszkodowania, tylko wtedy, gdy w okolicznościach sprawy jest ona oczywiście niewspółmiernie nieadekwatna.

M. W. (1) i B. J. (2) planowali zawrzeć związek małżeński.

Ich nieformalny związek był trwały (między innymi świadczy o tym fakt,

iż powódki mieszkaly w domu ojca zmarłego oraz to że narodziny D. W. były planowane), wobec czego przyjąć należy, że do zrealizowania tych planów doszłoby w najbliższym czasie.

Dlatego śmierć M. W. (1) pozbawiła powódkę B. J. (3)-czyk możliwości sformalizowania ich związku i zawarcia małżeństwa, a przez to

możliwości uzyskania od niego w sposób trwały wsparcia i pomocy w sprawach życia codziennego, w tym pomocy w wychowaniu córki, a D. W. została pozbawiona wsparcia i pomocy jednego z rodziców na jej dalszej drodze życia.

M. W. (1), nie chorował i w chwili śmierci był osobą stosunkowo młodą (liczył 36 lat) i biorąc pod uwagę obecną długość życia mężczyzn w Polsce obie powódki mogły liczyć na jego wsparcie przez kolejnych kilkadziesiąt lat.

Z tych przyczyn ustalone przez Sąd Rejonowy globalne wysokości odszko-dowań należnych powódką od pozwanej (B. J. (1) w wysokości 20.000zł,

a powódce D. W. w wysokości 40.000zł) w okolicznościach sprawy nie są niewspółmiernie nieodpowiednie do doznanych przez powódki szkód w wyniku pogorszenia się sytuacji życiowej w wyniku śmierci M. W. (1),

wobec czego w świetle zastosowanego odpowiednio przywołanego powyżej poglądu prawnego Sądu Najwyższego, brak jest podstaw do ich skorygowania przez Sąd odwoławczy.

Rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych za opóźnienie się pozwanej w zapłacie zasądzonych należności i o kosztach procesu mają oparcie w regulacjach odpowiednio art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 98 k.p.c., a rozstrzygnięcie o nieuiszczonych kosztach sądowych w regulacji art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 § 1 k.c.

Reasumując zaskarżone wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację pozwanej jako bezzasadną oddalono w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 98 § 1 k.p.c. i § 13 ust. 1 pkt 1 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia

przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348, z późniejszymi zmianami) biorąc pod uwagę, iż pozwana uległa w całości w postępowaniu odwoławczym i powinna zwrócić powódce poniesione przez nie w tym postępowaniu koszty zastępstwa przez fachowego pełnomocnika

Sprostowania oznaczenia sprawy dokonano w oparciu o regulację art. 355 § 1 i 3 k.p.c., gdyż w następstwie połączenia przez Sąd Rejonowy w Rybniku obydwu spraw do ich wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawa z powództwa powódki D. W. przeciwko pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. nie utraciła swej odrębności, co powinno być znaleźć swe odzwierciedlenie w części wstępnej zaskarżonego orzeczenia.

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Andrzej Dyrda